

עמותת תיאטרון הקרון ע"ש מריו קוטליאר
The Train Association
in memory of Mario Kotliar

www.traintheater.co.il

مسرح القطار

the train
תיאטרון הקרון THEATER

פיית המרציפן

קהל יעד: גיל 3-7.

מאת: רוני מוסנזון-גלקן
עיצוב, משחק והפעלה: נטליה רוזנטל וציפור פרומקין
כתיבה ובימוי: רוני מוסנזון-גלקן
עיצוב: נטליה רוזנטל
מוזיקה: אבי בנימין

מפרט טכני:

עד 150 ילדים.
משך ההצגה: 50 דקות.
גודל במה: 4 x 4 מ', גובה 2.2 מ', מדורג.
תנאי החשכה.
נקודת חשמל. זמן הקמה: שעה וחצי. זמן פירוק: שעה.
צוות ההצגה: שחקנית + מפעילה.
הערות: הגעה עד למקום ההצגה / עזרה בשטח עקב ציוד רב.

למידע נוסף ורכישת ההצגה:

**אלה – 02-5618514 שלוחה 3 | ella@traintheater.co.il
www.traintheater.co.il**

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

תוכן והדגשים:

- סיפור ריאליסטי המוצג דרך תפיסת עולמה של ילדה בת ארבע. הילדה פוחדת ללכת לישון ונרדמת בעזרת "מילת קסמים" הלוקחת אותה למסע-חלום, יחד עם טינו הגמד, לגן הממתקים של המכשפה - בו מתפתח הפחד ומגיע לפתרונו.
- הסיפור נכתב בהשראה ובמוטיבים של אגדה.
- בהצגה משולבים אלמנטים השובים את ליבם של הילדים - ילדה קטנה, פחד רך, חלום, גמד, מכשפה, גן ממתקים ופייה.
- הפחד מועלה בהצגה בצורה רכה ואפילו מצחיקה: הוא מיוצג על ידי מכשפה "טמבלית" שרוצה ליצור קשרי חברות אך אינה יודעת איך.
- הילדים שותפים ומשתלבים בעזרת שיר ו"מילת קסמים", החוזרים ונשנים לאורך המסע.
- השחקנית היא גם המכשפה וגם המפעילה הגלויה של הבובות.
- ההצגה נבנית למול קהל הצופים. התפאורה מפתיעה ומתפתחת, החל מחדר של ילדה דרך עולם סוגוני, צבעוני ומלא פנטזיות, עד להתעוררות הילדה בחדרה - סיפור המסגרת.
- עלילה מרתקת המעבירה אותנו בין דמויות שונות ותפאורות שונות ויוצרת מפגש עם הטבע - ים, הר, יער.
- ההצגה מלווה במוזיקה מקורית שנכתבה על ידי אבי בנימין מתיאטרון "גשר".
- המוזיקה מלווה את ההצגה ומותאמת לסצינות השונות. כמו כן, ההצגה יוצרת ריכוך של כל האווירה במסע.

על הסיפור:

"פיית המרציפן" הוא סיפור ריאליסטי. כיצד יכולה הצגה על גמדים, מכשפות, גן ממתקים ושאר יצורים ומקומות דמיוניים להיות ריאליסטית? הסיפור מתאר את מיק, ילדה שמפחדת ללכת לישון ואינה יודעת להגדיר בבירור ממה היא מפחדת. היא גם אינה מודה בכך. לטענתה, הגמד שלה הוא זה שמפחד ממכשפות. כמובן, קל יותר להטיל זאת על הגמד... אביה מנסה לשכנעה בהיגיון של מבוגר: מכשפות קיימות רק בסיפורים. אבל מיק כבר נתנה צורה ושם לפחד ומעכשיו כל היגיון אינו יכול לסלק את העניין מדעתה. אבא של מיק מבין זאת ומחליט לשחק את המשחק: הוא ילמד אותה מילת קסמים! מבחינתו, העסק עובד. מיק ממלמלת את מילת הקסמים ונרדמת. גם מבחינת מיק העניין מצליח: היא יוצאת למסע-חלום בו מתפתח הפחד ומגיע לפתרון.

מיק וטינו הגמד הם בעצם שתי התפצלויות של הילדה. מיק לוקחת על עצמה את התפקיד הבוגר, האחראי, השולט וההגיוני ומשאירה לטינו את הצד הרגשי, הגולמי, התינוקי, הפחדן. במסעם הם פוגשים את המכשפה המבטאת את המפחיד על שני צדדיו: הרתיעה (מן המכשפה) והמשיכה (גן הממתקים). דמותה של המכשפה הבודדה, הרוצה חברים מצד אחד אבל מפחידה אותם מן הצד השני, הופכת אותה ליצור בעל חולשה אנושית המאפשרת ליצור איתה קשר על אף הפחד. חשוב לציין שגן הממתקים מופיע בהצגה כגן קסום ומושך, ברמה של קסם כללי ולא ברמת פירוט של אכילת ממתקים.

לכאורה, יש בהצגה שני נושאים שונים לגמרי, פחד וחברות. למעשה, הם קשורים: החברות הופכת לאמצעי להתגברות על הפחד. הקבלה והנתינה שבחברות מאפשרים למיק להתייחד עם הבלתי מוכר והמפחיד. כך, בסוף, יכול טינו הגמד להישאר עם המכשפה ולא לחזור עם מיק לעולם המציאותי ששב עם בוקר. הוא מילא את תפקידו בתהליך הנפשי שמיק עברה ועכשיו הוא יכול להישאר בעולם הדמיון. מיק כבר לא זקוקה לו - לא להגן עליו ולא כתירוץ לפחדיה שלה. היא יכולה להתעורר!

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

על היוצרים:

רוני מוסנזון-נלקן

אמנית בולטת בתיאטרון הקרון מאז 1983. כתבה, עיצבה וביצעה הצגות רבות ושונות, ביניהן - "הדייג והשד", "שערות הזהב" ו"אגדת ירושה וליים". היא הופיעה בתיאטרונים בכל הארץ, בפסטיבלים בחו"ל וכן בתוכניות שונות בטלוויזיה, עם "יוסף" ו"ברוך", הדמויות שיצרה. כמו כן לימדה בבית-הספר לתיאטרון חזותי בירושלים.

נטליה רוזנטל

בוגרת בית-הספר לתיאטרון חזותי. יצרה תוך כדי לימודיה את ההצגה "סודות בארמון", אותה עיצבה והשתתפה בה כמפעילה. מאז עיצבה בובות ותפאורה להצגות רבות שונות במסגרת תיאטרון הקרון ותיאטרונים אחרים: "אגדת ירושה וליים", "רוזטה", "היפה והחיה", תיאטרון אל-קאסבה" ועוד. ההצגה "פיית המרציפן" היא שיתוף פעולה נוסף בין רוני מוסנזון-נלקן ונטליה רוזנטל.

ציפור פרומקין / מרים זלצברג

בוגרות בית-הספר לתיאטרון חזותי.

אבי בנימין

התחיל כפסנתרן קלאסי. מלחין מוזיקה לתיאטרון, סרטים וסרטי פרסומת. עובד כיום עם תיאטרון "גשר".

התאמת הסיפור לגיל הרך:

הסיפור עוסק בנושא הפחד, ואף שעניינו בהתגברות עליו, יש להיזהר שלא יהיה מפחיד מדי. כיצד?

א. יש לסיפור מסגרת כפולה.

במישור ההצגה: המפעילה הגלויה היא מספרת שיוצרת קשר ישיר עם הילדים. זו דמות פשוטה ולא תיאטרלית, כביכול, של מספרת סיפור. התחושה היא של אמא המספרת סיפור לילדיה, היא קיימת שם כל הזמן, גם כשאינה מספרת פעילה, ונותנת תחושת ביטחון.

במישור הסיפור: כל הסיפור אינו אלא חלום. הדבר נאמר בתחילת ההצגה וגם אם נשכח במהלכה, הרי שבסוף מודגשת שוב ההתעוררות. כמו בחלום, אפשר להיזכר שזהו "רק חלום" ואפשר, אם רוצים, לחיות במלאות את המציאות הפנימית שלו. המיטה של מיק, העוברת ממישור החדר המציאותי ומלווה אותה במישור הדמיוני של החלום, מחזקת תחושה זו.

ב. הפחד נבנה בצורה הדרגתית.

המפגשים עם הפטריות ביער, עם בולע-המים ועם יצורי ההר מאפשרים למיק "להתאמן" על מילת הקסמים שלה, לקראת המפגש עם המכשפה. כך גם קהל הצופים מתכוון לשיא בהדרגה. מילת הקסם נותנת ביטחון למיק, אך גם לקהל הצופים.

ג. דמותה של המכשפה.

אמנם המכשפה מפחידה, אבל יש לה חולשה משלה. מהר מאוד מגלים זאת והיא הופכת לדמות אנושית. היפוך זה בדמות המכשפה יוצר הפגת מתח קומית. במקום לפחד - צוחקים...

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

ד. ההומור.

ההומור השזור בהצגה, הן בסיפור והן באמצעים החזותיים, מאפשר לילדים לצחוק ולהשתחרר - אמצעי חשוב בהתמודדות עם הפחד.

ה. המוזיקה.

המוזיקה קלילה וקליטה. מהר מאוד מתחילים הילדים לשיר עם המספרת בקטעי המעבר, וכך גם מושגת הפגת מתח ותחושת שמחה ושיתוף.

התאמת ההצגה לגיל הבוגר:

ההצגה מתאימה לילדים בגיל הרך אך עם זאת שומרת על ממד העומק והעניין לילדים גדולים יותר מכמה סיבות:

א. מבנה הסיפור.

הסיפור מבוסס על אפיוני הדמויות. מיק, טינו והמכשפה הם דמויות עגולות ומורכבות. הרושם החיצוני המתקבל הוא פשוט, אולם מביא לידי ביטוי דקויות פסיכולוגיות שהילדים הגדולים יותר והמבוגרים יכולים להרגיש. עם זאת, מבנה העלילה פשוט ביותר ומבוסס על הופעות והיעלמויות של הדמויות והמקומות. גם אם אין הוא עוקב אחר המהלך הפנימי יכול הילד בן השלוש או הארבע להתעניין בהתפתחויות החזותיות.

ב. האמצעים החזותיים.

בכל תמונה יש שינוי תפאורה. הדברים קורים כל הזמן במישור בימתי-חזותי ותופסים את תשומת הלב. כל מהלך דרמטי מתבטא בפעולה. למשל, אם הליכה לאיבוד מתבטאת בשיט על גלים גבוהים, הרי שההצלה תבוא בדמות יצור בולע-מים. הרושם המתקבל מבובה ש"באמת" בולעת מים, גדול מכל מילה ותיאור. כך, גם אם הילד מאבד קשר בהקשבה, הרי שבראייה הוא מועסק כל הזמן.

ג. המישור הסמוי.

ילדים גדולים יותר מתעניינים לא רק בסיפור עצמו אלא גם ב"איך פועלים הטריקים" - שינויי התפאורה והבובות השונות. לצד המפעילה הגלויה, חבויה מפעילה נוספת, נסתרת, המעשירה את תחושת הקסם וממלאת את ההצגה בנפח נוסף.

על כתיבת פיית המרציפן:

בדרך כלל, סיפור נכתב כרוח הדמיון הטובה וחסרת הגבולות של מחברו. במילים אפשר ליצור כל מציאות ולו הדמיונית ביותר. במקרה שלפנינו נכתב הסיפור במיוחד לתיאטרון-בובות ויותר מכך, כיצירה משותפת של נטליה רוזנטל, המעצבת והמפעילה, ורוני מוסנזון-גלקן, הכותבת והבימאית. לצורך כך נכתב הסיפור כשהוא כפוף למגבלות קשוחות: נכנס אליו רק מה שאפשר לבצע מבחינה עיצובית, כלומר, מה שבובות המופעלות על ידי מפעילה אחת גלויה ומפעילה אחת נסתרת יכולות לעשות. לכאורה, מגבלות רבות המקשות על הדמיון. למעשה, התוצאה היא הצגה המשלבת בצורה אורגנית בין התוכן והאמצעים, היוצרת תחושה שאין גבול לאפשרויות של תיאטרון בובות. הסיפור בהצגה זו אינו רק הטקסט, המלל הנאמר, אלא גם פעולות הבובות, אפיון דמותן, המהלך המתנה של התפאורה ועל הפעולה הבימתית.

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

מתוך העיתונות:

הילדים הגיבו בהתלהבות
"פיית המרציפן" - הצגה מלאת דמיון שכתבה וביימה רוני מוסנזון-נלקן, על פחדים של ילדים
קטנים מהבלתי נודע. הבמה מלאה הפתעות, העיצוב של נטליה רוזנטל מקסים. הסיפור
כבש את הילדים והוא מומלץ לפעוטות.
תקוה חוטר-ישי, מתוך סיקור פסטיבל תיאטרון-בובות, "ידיעות אחרונות"

פסגת הפחד

...יוצרות ההצגה, המחברת והבימאית רוני מוסנזון-נלקן והמעצבת נטליה רוזנטל, שמרו על
רמיזות לאגדות ילדים מוכרות, אך בנו את ההצגה בהתאם לחוקי הבמה של תיאטרון
הבובות. התפאורות המתחלפות, ההומור, המוזיקה הקליטה והקלילה של אבי בנימין ובניית
הפחד בצורה הדרגתית - כל אלה יוצרים הצגה רגישה ומלאת דמיון, המומלצת לילדים בני
3-5.
ירון סחיש, המקומון "ירושלים", 1.8.97

"פיית המרציפן" מתמודדת בהצלחה עם פחדיהם של ילדים קטנים מהבלתי נודע, דרך תיאור
מסעה של ילדה קטנה אל גן הממתקים של המכשפה, יחד עם גמד ומילת קסמים... הצגה
רגישה המעוצבת יפה ומלאת דמיון.
הירחון "הורים וילדים"

רשימת ממליצים על ההצגה:

- שוש עטיה, אחראית סל-תרבות, אשדוד, 8648585-08.
- לאה אלון, אחראית סל גנים / ספרייה, נתניה, 8620250-09.
- מרגלית רוסו, אחראית סל גנים, מועצה אזורית גליל עליון, 6945611-06.
- אינגי רובין, רכזת תרבות, "מנדל" - מרכז תרבות ביפו, 6819289-03.
- רונית רופא, אחראית סל-תרבות, מועצת לב-השרון, 7960231-09.
- שירי אוחיון, אחראית סל-תרבות, מתנ"ס יהוד, 5360035-03.
- פנינה כפיר, תרבות ומנויים, עיריית קריית-גת, 6874557-07.
- שושי ברוך, רכזת תרבות, קיבוץ ברעם, 6988067-06.
- זיוה טייץ, רכזת תרבות, בת-חפר, 8940119-09.